

Valsts kanceleja

Darba grupa «Vides ilgtspēja, klimats un enerģija»

2026. gada 23. septembris

Diskusijas plāns:

❑ **LATVIJA 2050 kodola attīstības virziena:** Vides ilgtspēja, klimats un enerģija (izaicinājumi, dilemmu, uzdevumu un mērķa) **verifikācija.**

❑ Diskusija par NAP prioritātes rīcības virzieniem, izaicinājumiem, mērķiem un uzdevumiem.

❑ **NAP prioritātes rīcības virzienu** un uzdevumu vidējam termiņam **verifikācija.**

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2050.gadam
Sākotnējais ietvars (kodols)

Attīstības virziens
«Vides ilgtspēja, klimats un enerģija»

Izaicinājumi (I); *LU pētījums un NAP starpposma novērtējums*

AER

Energoefektivitāte

**Resursu efektīva
izmantošana**

Aprites ekonomika

SEG samazināšana

Klimata noturība

- tautsaimniecības **atkarība no fosilajiem energoresursiem** un neprognozējams enerģijas cenu pieaugums;
- augsts siltumnīcefekta gāzu emisiju līmenis un **zaļās pārejas izmaksas**;
- nepietiekami attīstīta atjaunīgās enerģijas ražošana, **nav attīstīti enerģijas uzglabāšanas risinājumi**, kā arī nepilnīgi izmantots vietējo energoresursu potenciāls;
- **lēna mazemisiju tehnoloģiju** un inovatīvo **risinājumu ieviešana** tautsaimniecībā;
- **zema energoefektivitāte ēku fondā**, transportā un ražošanā;
- zema aprites ekonomikas attīstība;
- **nepietiekama pielāgošanās un sagatavotība klimata pārmaiņu radītajiem riskiem**, īpaši kritiskās infrastruktūras noturības un sabiedrībai būtisku pakalpojumu nodrošināšanas jomā;

Izaicinājumi

**Ilgtermiņā
aktuāls /
nav aktuāls?**

**Vai ir
zināma
rīcība?**

**Vai un kāda
būs ietekme
uz KPI?**

**Kuras trīs no minētajām jomām
Jūsaprāt, būtu risināmas prioritāri?**

**Kuras jomas izaicinājumi šeit nav
norādīti?**

Izaicinājumi (II); *NAP starpposma novērtējums*

**Bioloģiskā
daudzveidība**

Gaisa kvalitāte

Augšņu kvalitāte

Ūdeņu kvalitāte

C piesaiste

**Prognozējamība
saimnieciskajā darbībā**

**Vietēji ražotās
pārtikas pieejamība**

- **bioloģiskās daudzveidības samazināšanās,** ekosistēmu degradācija un pieaugošs invazīvo sugu apdraudējums;
- nepietiekama dabas kapitāla un ekosistēmu pakalpojumu integrēšana ekonomiskajos lēmumos;
- ekonomiskās attīstības un dabas kapitāla saglabāšanas mērķu nenoteiktība;
- **klimata mērķu sasniegšanas ambīciju un izmaksu efektīvas tautsaimniecības transformācijas sabalansēšanas izaicinājumi.**

**Kuras trīs no minētajām jomām
Jūsaprāt, būtu risināmas prioritāri?**

**Kuras jomas izaicinājumi šeit nav
norādīti?**

Dilemmas stratēģisku uzdevumu izvēlei

- **Enerģētiskā neatkarība (75%+)**
- **Transporta dekarbonizācija (SEG)**
- **Ēku renovācija**

Strauja pāreja uz klimatneitrālu tautsaimniecību vai pakāpeniska transformācija. Mērķēta pāreja ļauj ātrāk samazināt emisijas, pielāgot tehnoloģiskos risinājumus vietējām vajadzībām, stiprināt konkurētspēju zaļo tehnoloģiju tirgos un mazināt klimata riskus, bet rada augstas investīciju izmaksas un pielāgošanās slogu uzņēmumiem, tāpat rada riskus sabiedrības ievainojamām grupām.

Pakāpeniska transformācija samazina īstermiņa izmaksas un sociālos riskus, bet palielina atpalcības risku no starptautiskajām klimata un tirgus prasībām, kā arī neuzlabo enerģētisko autonomiju.

Dilemma (I) – vai aktuāla vidējā politikas plānošanas termiņā; kādas izvēles un uzdevumi prioritāri īstenojami?

Kādu izvēli izdarītu Jūs?

- **C piesaiste**
- **Bioloģiskā daudzveidība**
- **IKP pieaugums, eksports**
- **Vietējo resursu vērtības ķēžu attīstība**

Meža ekonomiskā izmantošana vai oglekļa piesaiste un bioloģiskā daudzveidība - intensīvāka mežu ciršana veicina sektora ekonomisko izaugsmi, tāpat nodarbinātību, bet var samazināt oglekļa piesaistes potenciālu īstermiņā un radīt riskus bioloģiskajai daudzveidībai.

Līdzsvarota un datos balstīta mežu apsaimniekošana, nodrošinot gan ilgtspējīgu koksnes resursu izmantošanu, gan oglekļa piesaistes potenciāla saglabāšanu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību.

Dilemma (II) - vai aktuāla vidējā politikas plānošanas termiņā; kādi uzdevumi prioritāri īstenojami?

Kādu izvēli izdarītu Jūs?

Latvija 2050

Attīstības virziens: **Vides ilgtspēja, klimats un enerģija.**

Mērķis: Latvija ir enerģētiski neatkarīga un noturīga valsts, kas ilgtspējīgi izmanto vietējos un atjaunīgos energoresursus, saglabā dabas kapitālu, uzlabo vides kvalitāti un mazina klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi.

IAM 2	IAM 6	IAM 7	IAM 11	IAM 13	IAM 14	IAM 15
Novērsts bads	Tīrs ūdens, sanitārija	AER	Ilgspējīgas pilsētas	Rīcība klimata jomā	Dzīvība ūdenī	Dzīvība uz zemes

**Vai prioritātes mērķis atbilstoši
raksturo vēlamo stāvokli 2050. gadā?**

**Ja atbildējāt "Daļēji" vai "Nē",
lūdzu, dalieties ar saviem
apsvērumiem!**

**Vai mērķis aptver būtiskākos
risināmos izaicinājumus?**

**Ja atbildējāt "Daļēji" vai "Nē",
lūdzu, dalieties ar saviem
apsvērumiem!**

Ilgtermiņa rādītāji

Enerģētiskā
atkarība

Atjaunīgo
energoresursu
īpatsvars bruto
gala enerģijas
patēriņā

Valsts "Ilgtermiņīgas
pārejas budžets"

ĪADT
pamatteritoriju
kopējā platība

Meža ieaudzēšana

SEG emisiju
apjoms

Bioloģiski sertificētā
izmantotā
lauksaimniecībā
izmantojamā zeme

LATVIJA 2050 uzdevumi

(1) Klimatneitralitāte, enerģētiskā neatkarība un pielāgošanās klimata pārmaiņām

- Atjaunīgās enerģijas ražošanas attīstība drošai un konkurētspējīgai energoapgādei;
- Energoresursu u. c. stratēģiski nozīmīgu resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšana visos tautsaimniecības sektoros;
- Transporta sektora dekarbonizācija, attīstot transporta elektrifikāciju, ilgtspējīgu degvielu izmantošanu, uzlādes un alternatīvo degvielu infrastruktūru;
- Aprites ekonomikas principu integrēšana ražošanā un patēriņā, veicinot produktu ilgmūžību, atkārtotu izmantošanu, remontējamību un koplietošanu;
- Ieguldījumi klimata pārmaiņu risku mazināšanā, veicinot noturīgas infrastruktūras attīstību un informētu un atbilstoši rīkojošos sabiedrību;
- “Zaļo budžeta reformu” - nodokļu, subsīdiu un citu fiskālo instrumentu pārstrukturēšana, veicinot dabas kapitāla saglabāšanu, ilgtspējīgu izaugsmi un datus balstītu pakāpenisku klimata politikas mērķu sasniegšanu.

LATVIJA 2050 uzdevumi

(2) Dabas kapitāla apsaimniekošana un veselīgas ekosistēmas

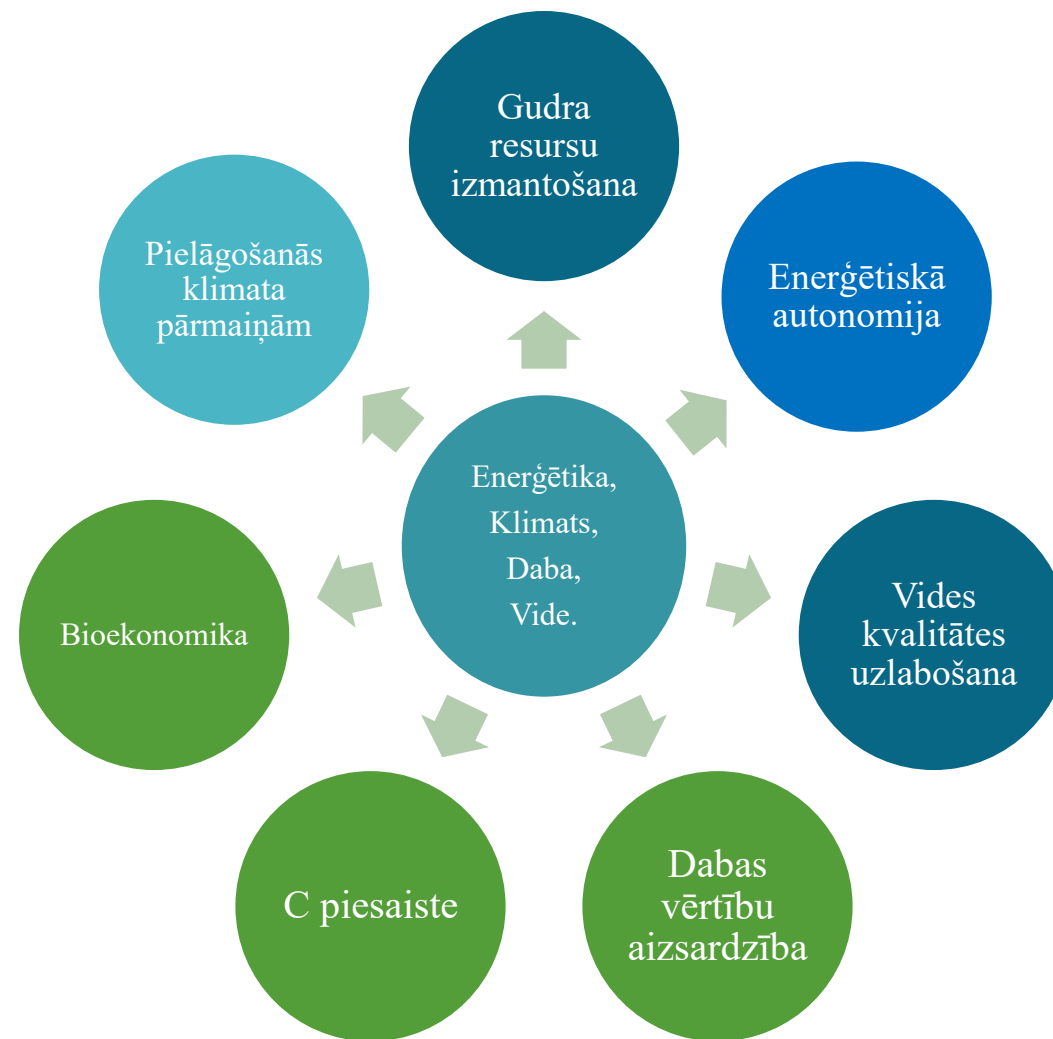
- Bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu funkciju saglabāšana un atjaunošana;
- Mērķtiecīga gaisa, ūdeņu un augšņu kvalitātes uzlabošana, samazinot piesārņojuma slodzi un veicinot ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu;
- Dabisko oglekļa piesaistītāju kapacitātes palielināšana, atjaunojot un ilgtspējīgi apsaimniekojot mežus, augsnes, mitrājus un citas ekosistēmas;
- Bioekonomikas attīstībai nozīmīgu teritoriju īpatsvara noteikšana, vienlaikus nodrošinot dabas vērtību saglabāšanu.

NAP kodola prioritāte: Vides ilgtspēja, klimats un enerģija

Rīcības virzieni

**(1) Klimatneitralitāte,
enerģētiskā neatkarība un
pielāgošanās klimata
pārmaiņām**

**(2) Dabas kapitāla
apsaimniekošana un
veselīgas ekosistēmas**

(1) Klimatneitralitāte, enerģētiskā neatkarība un pielāgošanās klimata pārmaiņām

Mērķis (projekts):

Klimatneitrāla attīstība un droša, neatkarīga energoapgāde, kuras pamatā ir atjaunojamie energoresursi, resursu efektivitāte un vides kvalitātes uzlabošana, vienlaikus stiprinot noturību pret klimata pārmaiņām un spēju tām pielāgoties.

AER

Energoefektivitāte

**Resursu efektīva
izmantošana**

Aprites ekonomika

SEG samazināšana

Klimata noturība

Zaļā infrastruktūra

(2)Dabas kapitāla apsaimniekošana un veselīgas ekosistēmas

Mērķis: (projekts):

Atjaunotas un noturīgas ekosistēmas, saglabāta bioloģiskā daudzveidība un ilgtspējīgi apsaimniekots dabas kapitāls, kas rada priekšnosacījumus sabiedrības labklājībai, veselīgai dzīves videi, pārtikas nodrošinājumam un ilgtspējīgai attīstībai nākamajām paaudzēm.

Bioloģiskā

daudzveidība

Gaisa kvalitāte

Augšņu kvalitāte

Ūdeņu kvalitāte

C piesaiste

Prognozējamība

saimnieciskajā darbībā

Vietēji ražotās

pārtikas pieejamība

(1 RV) Klimatneitralitāte, enerģētiskā neatkarība un pielāgošanās klimata pārmaiņām; UZDEVUMI

AER

Energoefektivitāte

Resursu efektīva izmantošana

Aprites ekonomika

SEG samazināšana

Klimata noturība

Zaļā infrastruktūra

- Drošas, neatkarīgas un konkurētspējīgas enerģētikas attīstība
- Ēku fonda energoefektivitātes paaugstināšana
- Energoresursu u. c. tautsaimniecībai nozīmīgu resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšana visos tautsaimniecības sektoros
- Aprites ekonomikas principu integrēšana ražošanā un patēriņā, veicinot produktu ilgmūžību, atkārtotu izmantošanu, remontējamību un koplietošanu
- Transporta sektora dekarbonizācija, attīstot transporta elektrifikāciju, ilgtspējīgu degvielu izmantošanu, uzlādes un alternatīvo degvielu infrastruktūru.
- Ieguldījumi klimata pārmaiņu risku mazināšanā, veicinot noturīgas infrastruktūras attīstību un informētu un atbilstoši rīkojošos sabiedrību

(2 RV) Dabas kapitāla apsaimniekošana un veselīgas ekosistēmas; UZDEVUMI

**Bioloģiskā
daudzveidība**

Gaisa kvalitāte

Augšņu kvalitāte

Ūdeņu kvalitāte

C piesaiste

**Prognozējamība
saimnieciskajā darbībā**

**Vietēji ražotās
pārtikas pieejamība**

- Bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu funkciju saglabāšana un atjaunošana.
- Uzlabota ūdeņu, augšņu un gaisa kvalitāte.
- Dabisko oglekļa piesaistītāju kapacitātes palielināšana.
- Bioekonomikas attīstībai nozīmīgu teritoriju īpatsvara noteikšana, vienlaikus nodrošinot dabas vērtību saglabāšanu.

Turpmākie soļi:

8.oktobris. RV: **Dabas kapitāla apsaimniekošana un veselīgas ekosistēmas**

- ❑ Precizēti rīcības virziena uzdevumi un mērķis. Darbs pie rādītājiem sinerģijā ar pakārtotām intervencēm / investīciju projektiem.

9.oktobris. RV: **Klimatneitralitāte, enerģētiskā neatkarība un pielāgošanās klimata pārmaiņām**

- ❑ Precizēti rīcības virziena uzdevumi un mērķis. Darbs pie uzdevumiem un rādītājiem sinerģijā ar pakārtotām intervencēm / investīciju projektiem.

Materiāla konsolidācija

Sagaidām uz nākamo darba grupu:

- Priekšlikumus par definētajiem uzdevumiem un intervencēm/ investīciju projektiem sinerģijā ar uzraugāmiem vidēja termiņa rādītājiem un Latvija 2050 KPI ([veidojam prioritātes tvērumu](#));
- Formulējums RV mērķiem ([projekts](#)).

Darba grupas kontakti

Sanita Kalnača: sanita.kalnaca@mk.gov.lv

Vladislavs Vesperis: vladislavs.vesperis@mk.gov.lv